

L'Olimpíada segrestada

A més de cinquanta anys de la frustrada Olimpíada Popular, Barcelona es prepara per a uns Jocs Olímpics oficials –deixant enrere el testimoni de 23 representacions nacionals unides contra el nazisme olímpic.

La matinada del 19 de juliol del 1936, al mateix temps que sonaven els primers trets anunciant l'inici de la guerra civil a Barcelona, tot era a punt per a l'obertura de la primera Olimpíada Popular de Barcelona a l'Estadi de Montjuïc. Algunes setmanes abans, les gestions preparatòries i l'organització dels Jocs havien posat a prova la capacitat d'improvissació d'un recentment creat Comitè Català pro-Esport Popular, que aglutinava més d'una trentena d'entitats esportives, culturals i polítiques de tot el Principat. La festa internacional de l'esport popular català, però, es diluï en la tragèdia bèl·lica de l'estat.

L'ESPORT POPULAR CATALÀ

Durant els primers decennis del segle XX, els fills de la burgesia catalana pogueren gaudir de la pràctica de diversos esports que ja arrelaven considerablement a les zones urbanes del país. L'esport, com a fenomen molt lligat a les societats industrials i a les classes benestants esdevenia una pràctica elitista i aliena als treballadors catalans. No és estrany, doncs, pensar que els primers projectes olímpics autòctons s'identifiquen amb els cercles de la Lliga Regionalista i la Mancomunitat catalana, entre 1913 i 1923. Serà a partir de la dècada dels vint i, definitivament en la dels trenta, quan l'esport iniciarà un camí ascendent vers la seva popularització. Ja a finals de la

dictadura de Primo de Rivera Barcelona és escenari de la massificació en l'espectacle esportiu (combats de boxa, futbol, etc...) i del desenvolupament d'associacions i clubs de base. El creixement d'aquest associacionisme popular i l'adveniment de la II República comportaren la mort del somni olímpic regionalista.

L'any 1931, poc després del triomf republicà a Espanya, el Comitè Internacional Olímpic (CIO) de Coubertin concedí els Jocs de 1936 a Berlín. El triomf del nazisme a Alemanya (1933) va representar el desplegament d'una campanya internacional de boicot als jocs berlinesos. Contra l'Olimpíada nazi s'aixecaven veus de protesta des de diversos sectors polítics i esportius.

L'OLIMPIADA POPULAR

A Catalunya, el Comitè Català pro-Esport Popular (CCEP) –creat a principis de 1936– s'afegí al boicot en un context europeu frontpopulista, sota l'amenaça de Mussolini i de Hitler. El moviment d'esport popular volia recollir el vertader esperit olímpic, en oposició al suport del CIO a l'organització de l'Olimpíada de la creu gammada. L'organització d'una Olimpíada Popular a Barcelona, doncs, no només sorgia com a oposició a Berlín, sinó com a proposta d'una nova dimensió esportiva; la de la solidaritat dels pobles, la de l'esport per a tots i la del pacifisme antifeixista.

Els Jocs de Barcelona eren, doncs, la reposta de l'esport popular català a l'olimpisme nazi. Una sèrie d'elements caracteritzaven la proposta catalana i la diferenciaven d'altres Jocs Olímpics. En primer lloc, el paper que el Comitè Organitzador de l'Olimpíada Popular (COOP) atribuïa a les representacions nacionals.

Lluny del caràcter estatallista del CIO el COOP impulsava una manifestació esportiva en què participessin les nacions sense estat que ho demanessin. Així, per exemple, havien enviat delegacions el Marroc espanyol i francès i Algèria (aleshores colònies). El territori de la República es va dividir en quatre representacions nacionals: Catalunya, Euskadi, Galícia i Espanya. El País Valencià i les Illes tenien la consideració de representacions regionals.

El COOP intentava esmorçar el caràcter competitiu de les proves esportives introduint tres categories, la qual cosa permetia que a més dels atletes d'elit (en un sentit diferent de l'actual) es comptés amb la presència d'esportistes de nivell inferior. L'assistència dels que participaven en la segona i tercera categoria prenia d'aquesta manera un significat sobretot de companyonia i d'amistat entre els esportistes de base dels diferents països.

L'Olimpíada Popular també va prendre en especial consideració l'interès per la participació de les dones, tradicionalment oblidades pels

jocs oficials.

I en darrer terme, cal remarcar també l'interès que els membres del COOP van tenir per introduir un gran programa cultural paral·lel a la celebració dels Jocs, amb la participació de personatges prestigiosos de la cultura catalana, com Josep Ma. de Sagarra, i de moltes entitats culturals i folklòriques del país.

1936-1992

Vista l'Olimpíada Popular amb la perspectiva que ens donen els més de cinquanta anys que han passat des del seu plantejament, algunes reflexions vénen al cap de tot-hom. Les diferències amb l'organització dels Jocs Olímpics que promou el CIO en diferents ciutats són moltes, ja que es tracta de dos models distints. Algunes de les divergències entre la proposta que va fer Barcelona el 1936 i la de 1992 es deriven dels canvis que el pas del temps ha produït en la nostra societat. D'altres, en canvi, plantegen polèmiques i disjuntives plenament vigents. Per exemple, ¿és millor que els Jocs els organitzin les instàncies político-institucionals, o cal atribuir aquesta responsabilitat a les entitats de l'esport de base? ¿És el CIO qui ha de decidir qui té la importància suficient per a constituir-se en representació nacional per a uns Jocs Olímpics? ¿Com pot ser que un organisme amb tant de poder com el CIO no tingui una estructura organitzativa de baix a dalt, com totes les de-

SETMANA POPULAR D'ESPORT I DE FOLKLORE

SETMANA POPULAR D'ESPORT I DE FOLKLORE
OLIMPIADA POPULAR
BARCELONA (19-26, JULIOL 1936)

TARJA D'IDENTITAT PERIODISTES

TARJA D'IDENTITAT *for*

Organitzador

EN FAVOR DE

nom Brançuli Joag

El Dilucio

nacionalitat _____

El President J. H. Cabot El Secretari _____

L'interlocutor, _____

Antoni, A. G. - F. San Joan, 24

Nº 135

L'Olimpiada Popular de 1936 plantejà qüestions que encara són reptes pendents per al món de l'esport en general.

mocràtiques?

Aquests interrogants resten pendents de resposta, com també el d'on ens pot dur un esport cada vegada més sofisticat, més tècnic, més en-

cotillat per les lleis del mercat.

Aquestes qüestions i d'altres van ser plantejades per l'Olimpiada Popular fa més de cinquanta anys i són rep-

tes pendents per al món de l'esport en general i de l'olimpisme en particular d'arreu del món. L'Olimpiada Popular no en dona, evidentment, les solucions; però les refle-

xions que aquells esportistes es van fer aleshores poden servir per al debat.

*Xavier Pujadas i Martí
Carles Santacana i Torres*